

“ÇANKIRI-ÇORAKYERLER” HOMİNOİD LOKALİTESİ KARNİVORLARI

Serdar Mayda^a, Ayla Sevim Erol^a, Alper Y. Yavuz^a

^aEge Üniversitesi Tabiat Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi, Bornova/İzmir

^bAnkara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Antropoloji Bölümü, Ankara

^cMehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen-Edebiyat fakültesi Antropoloji Bölümü, Burdur
(serdar.mayda@ege.edu.tr)

ÖZ

Çorakyerler Fosil Hominoid lokalitesi Anadolu'dan bilinen en zengin Geç Miyosen faunalardan birine sahip olmasına karşın eldeki veriler, faunanın karnivor bileşenleri hakkında çok kısıtlı bir bilgi verebilmekteydi. Bu çalışma ile, Çorakyerler Yırtıcı faunasının Geç Miyosen (geç Valesiyen-Turoliyen, MN 9-12)'inden Greko-İran Biyoprovensi'nden bilinen 3 farklı aile: Mustelidae, Hyaenidae ve Felidae ayrırtlanmıştır.

Son kazı çalışmalarında lokalitede in-situ konumda 3 farklı bireye ait olduğunu düşündüğümüz çok iyi korunmuş iri boyutlu bir sırtlana ait bir üst çene ve 2 adet alt çene bulunmuştur. Bu iri sırtlan örnekleri, Ege Üniversitesi Tabiat Tarihi Müzesinde mevcut Orta ve Batı Anadolu'dan fosil örnekleri ile korelasyon yapılabilmesini de sağlamıştır. Öncel çalışmaların ışığında fosil materyaller Geç Miyosen'in başlarında Asya'dan Anadolu'ya göç eden Turoliyen faunalarının iri kemik-kırıcı sırtlanlarından olan “*Adcrocuta eximia*” altında tanımlanmıştır. Geç Valesiyen formlarına kıyasla daha geniş corpus ve daha iri üst karnasiyele sahip olan örneklerimiz, morfolojik açıdan Erken Turoliyen formlarına yakınlık sunar. Faunada küçük boyutlu bir mustelid olarak ise erken-orta Turoliyen'de Çin'den Yunanistan'a kadar yayılım sunan *Promephitis* tanımlanmıştır. Cinsin Anadolu'daki sınırlı sayıdaki kaydı Orta Anadolu Turoliyen'inden gelmektedir. İki alt çeneden oluşan Çorakyerler örnekleri morfolojik ve biyometrik açıdan Ankara-Elmadağ (MN11-12)'dan bilinen *P.hootoni*'ye yaklaşır. Ancak eldeki malzemelerin fiziksel durumundan ötürü örneklerin *Promephitis* sp. altında toplanması uygun görülmüştür. Anadolu'da Turoliyen yaşlı ilk bulgu olması açısından faunanın en önemli bulgusunu iri bir fosil su samuru olan “*Sivaonyx*” oluşturur. Benzer taksonlar arasında daha kısa premolar sırasına ve kalın korpusa sahip olması nedeniyle yeni bir tür “*Sivaonyx* sp.nov.” altında tanımlanması uygun görülmektedir.

Felidae örneklerini iri bir kılıçdişli kediye ait iyi korunmuş bir kafatası ve 2 alt çene oluşturur ve tüm örnekler morfolojik açıdan Valesiyen-erken Turoliyen'in tipik formu olan *Machairodus aphanistus* ile benzerlikler sunar. Faunal çalışmaların devam etmesinden dolayı örneklerimiz *Machairodus* cf. *aphanistus* olarak tanımlanmıştır.

Paleoekolojik açıdan bu çalışma kapsamında, su samuru *Sivaonyx* ve iri sırtlan *Adcrocuta*'nın varlığında Çorakyerler'in öncel görüşlerden görece farklı olarak, daha nemli bir mozayik ekosistem ile çevrelendiğini söyleyebiliriz.

Anahtar kelimeler: Çorakyerler, *Adcrocuta*, *Sivaonyx*, *Machairodus*, *Promephitis*, Paleoekoloji

CARNIVORA FROM ÇANKIRI-CORAKYERLER HOMINOID LOCALITY

Serdar Mayda^a, Ayla Sevim Erol^b, Alper Y. Yavuz^a

^aEge Üniversitesi Tabiat Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi, Bornova/İzmir

^bAnkara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Antropoloji Bölümü, Ankara

^cMehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen-Edebiyat fakültesi Antropoloji Bölümü, Burdur
(serdar.mayda@ege.edu.tr)

ABSTRACT

Although, the hominoid-bearing Çorakyerler Fossil Vertebrate Site has produced one of the largest and most diverse faunas from the late Miocene of Anatolia, the available data could give a very limited idea about the composition of its carnivore assemblage. In this study, we distinguished three families “Mustelidae, Hyaenidae and Felidae” that are represented in the Carnivore associations of Çorakyerler, all of which are already known from the Greco-Iran Bioprovince of Late Miocene (Late Vallesian-Late Turolian, MN9-12).

Recent excavations from the site have recovered in situ and well preserved maxilla and 2 mandibles that are supposed to belong to three different individuals of a large-sized hyaenid. These new hyaenid specimens from the site led us to analysis of the large-sized hyaenids from Central and Western Anatolian records, as well as comparisons with coeval material stored in Ege Univ. Natural History Museum. As a result of our preliminary studies, the materials were attributed to “*Adcrocuta eximia*” which was the first representative of the modern bone-cracker hyaenids of Turolian faunas that dispersed into Anatolia from Asia at the beginning of Late Miocene. Since the Çorakyerler specimen differs from the Late Vallesian forms in having larger dentition and a broader mandibular corpus, its morphology is similar to those of Early Turolian forms except for a slightly larger upper carnassial. Small mustelid is represented by the common Miocene skunk, *Promephitis*, which has been recorded from early – middle Turolian faunas from China to Greece. In Turkey there are limited records, collected mostly from Central Anatolian Turolian faunas. The Çorakyerler specimen comprises two complete mandibles that are morphologically and metrically similar to that of *P.hootoni* from Ankara-Elmadağ (MN11-12). However, due to fragmentary state of the fossils, we tentatively referred our material as *Promephitis* sp. Çorakyerler’s larger mustelid identified as a new fossil Lutrinae: *Sivaonyx*, which is the most important finding of the assemblage since it is the first Turolian Lutrinae record of Anatolia. The specimen is likely to be a new species while it differs from other common taxa in having a thicker corpus and shorter premolar row. Therefore, we tentatively referred our material as “*Sivaonyx* sp. nov.”

In particular, the large sabertooth specimens consist of a beautifully preserved skull and two mandibles with carnassial that likely to be belonging same taxa. Taking into consideration the morphological features, Çorakyerler large felid is closer to *Machairodus aphanistus* which is a common form of Vallesian-early Turolian European faunas. However, as the whole faunal study is in progress, we tentatively identified our material as *Machairodus* cf. *aphanistus*. Taking into account of the new Lutrinae record “*Sivaonyx*” and the common large-sized hyaenid “*Adcrocuta*” we may assume that the carnivore assemblage of Çorakyerler encompass a mosaic ecosystem, that was more humid than previously thought.

Keywords: Çorakyerler, *Adcrocuta*, *Sivaonyx*, *Machairodus*, *Promephitis*, Paleoecology